

INFORMACIJA O PREDSEDAVANJU CRNE GORE DEKADOM UKLJUČENJA ROMA 2005.-2015.

Nakon regionalne konferencije na visokom nivou, koja je održana u Budimpešti 2003. godine, pod nazivom "Romi u proširenoj Evropi: izazovi u budućnosti", proizašla je ideja o Dekadi uključenja Roma, kao proces koji treba da dovede do što veće integracije Roma u državama članicama.

Međunarodni partneri koji su uključeni u ovu inicijativu su: Svjetska banka, Fondacija Otvoreno društvo, UNDP, UNICEF, UNHCR, Svjetska zdravstvena organizacija, Evropska komisija, Savjet Evrope, Razvojna banka Savjeta Evrope, Kontakt tačka za pitanja Roma i Sinta Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava pri Organizaciji za evropsku bezbjednost i saradnju, Evropska mreža protiv rasizma, Evropska kancelarija za informisanje Roma, Evropski forum Roma i putnika, Evropski centar za prava Roma i Fond za obrazovanje Roma.

U cilju ubrzanja socijalnog uključivanja i poboljšanja ekonomskog statusa Roma, sve države učesnice Dekade pripremile su Akcione planove Dekade s ciljem za unapređenje u zajedničkim prioritetnim područjima – obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvu i stanovanju, te trima horizontalnim temama – siromaštvu, diskriminaciji i polu.

Prema odredbama Dekade, svake godine Vlada jedne od uključenih zemalja preuzima funkciju predsjedavanja Dekadom. Crna Gora je 19. i 20. juna 2013.godine, na 24. sastanku Međunarodnog upravnog odbora-ISC, preuzela predsjedavanje Dekadom uključenja Roma 2005.-2015. od Republike Hrvatske, a predsjedavanje je predala Bosni i Hercegovini, u junu 2014. godine.

Plan predsjedavanja je urađen na osnovu dosadašnjih tema u sprovođenju Dekade, potrebe nastavljanja sa temama započetim u toku predsjedavanja Republike Hrvatske, te specifičnih ciljeva prioritetnih područja crnogorskog predsjedavanja Dekadom.

Takođe, izrada Plana predsjedavanja je tekla kroz konsultativni proces sa predstavnicima organa državne uprave i nevladinog sektora. Završni događaj u konsultativnom procesu bila je organizacija okruglog stola (25.04.2013.god.), na kojem su učestvovali predstavnici organa državne uprave, međunarodnih organizacija i romskih nevladinih organizacija.

Od juna 2013. godine kada je Crna Gora preuzela predsjedavanje „Dekadom uključenja Roma 2005 – 2015“, prva aktivnost u toku jednogodišnjeg predsjedavanja, bila je 25. sastanak Upravnog odbora Dekade, koji se održao 26. i 27. septembra 2013. godine. Na ovom sastanku su razmatrane teme, koje je Crna Gora kandidovala kao prioritetne teme, koje će biti obrađivane u toku jednogodišnjeg predsjedavanja, a to su: pravni status, antidiskriminacija, nasilje u porodici i nasilje nad ženama, ekonomsko osnaživanje, kulturni i jezički identitet i uključivanje mladih.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava tokom predsjedavanja „Dekadom inkluzije Roma 2005 - 2015“, je 30-31. januara 2014.godine, organizovalo drugu međunarodnu konferenciju sa temom „Diskriminacija Roma i izazovi anticiganizma i višestruke diskriminacije“. U toku ove konferencije sagledani su normativni i institucionalni okviri za prevenciju i zaštitu od diskriminacije, kao i sprovođenje u praksi. Promovisana je tolerancija i nediskriminacija Roma, uključujući borbu protiv ksenofobije i rasizma u Evropi, te promovisane pozitivne slike o Romima. Takođe, govorilo se o Istraživanju stradanja Roma u Drugom svjetskom ratu i važnosti učenja na istorijskim iskustvima kako bi se spriječilo njihovo ponavljanje i stvorili djelotvorni mehanizmi zaštite Roma od rasne diskriminacije.

Treća međunarodna konferencija u okviru Dekade uključivanja Roma 2005 – 2015 na temu „Ekonomsko osnaživanje Roma“, održana je 17. i 18. juna 2014. godine. Osnovno obilježje društveno-ekonomskog položaja pripadnika romske populacije je nizak stepen ekonomske aktivnosti i visoka nezaposlenost. Romska populacija je uglavnom isključena iz formalnih oblika zapošljavanja, dok se najveći broj lica bavi onim zanimanjima u kojima se ne traži profesionalna stručnost. Veliki broj je zaposlen u sivoj ekonomiji, uglavnom na sakupljanju sirovina za reciklažu. Stoga, romska populacija pripada kategoriji lica sa jako ograničenim mogućnostima zaposlenja, niskom konkurencijom i mobilnošću na tržištu rada. Ciljevi ove rasprave su bili: porast učešća pripadnika romske populacije u mjerama aktivne politike zapošljavanja, uz ravnopravno uključivanje žena; povećanje mogućnosti za kvalitetnijim zaposlenjem; porast stope zaposlenosti i održavanje takvog trenda; unapređivanje saradnje između socijalnih partnera i civilnog društva; smanjenje diskriminacije na tržištu rada.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava organizovalo je 19.-20. juna 2014.godine, međunarodnu konferenciju Nadzornog komiteta Dekade uključivanja Roma 2005-2015, gdje je Crna Gora predala Bosni i Hercegovini predsjedavanje „Dekadom inkluzije Roma 2005 – 2015“ u narednom jednogodišnjem periodu.

Budući da se crnogorsko predsjedavanje odvijalo u važnom trenutku za Dekadu, u pogledu planiranja njegovog praćenja i odnosa s drugim međunarodnim inicijativama, predsjedništvo je iniciralo raspravu o budućnosti Dekade, uključujući moguće vremensko produženje, te proširenje u pogledu obima i područja. U većini Izvještaja se navodi da je obrazovanje oblast u kojoj najviše ima napretka. Prema podacima Ministarstva prosvjete u 2001. godini je bilo 536 romske djece u osnovnim školama, dok je u školskoj 2013-2014 godine upisano 1853 u osnovnim školama, 81 u srednjim školama, kao i 15 na studijama.

Predsjedavanje Crne Gore je realizovano u tijesnoj komunikaciji sa Sekretarijatom Dekade. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je koordiniralo sve obaveze tokom jednogodišnjeg predsjedavanja Crne Gore „Dekadom uključivanja Roma 2005-2015“.

Crna Gora se izjasnila da podržava nastavak Dekade Roma, imajući u vidu da uprkos pozitivnim rezultatima u svim oblastima i dalje je neophodno nastaviti da se radi u pravcu pune integracije romske populacije.